

GEWONDE KLEINE JAGER *STERCORARIUS PARASITICUS* WORDT GEVOERD DOOR SOORTGENOTEN

Half augustus 1983 verrichtte ondergetekende gedurende enige dagen observaties aan vogels op de uiterste noordpunt van Denemarken bij Skagen. Het een honderdtal meters brede strand van deze punt, Tipperne, dient als rustplaats voor vele (zee)vogels in zomer en najaar (Bertel & Pedersen 1982). Vooral Drieteenmeeuwen *Rissa tridactyla*, Grote Sterns *Sterna sandvicensis* en Kleine Jagers *Stercorarius parasiticus* waren tijdens mijn bezoek in opvallend grote aantallen aanwezig. Maximaal werden 9 Kleine Jagers per dag waargenomen. De aanwezige grote aantallen Drieteenmeeuwen en vooral Grote Sterns vormden een schier onuitputtelijke voedselbron voor de parasiterende jagers.

Eén lichte fase Kleine Jager, die tijdens mijn aanwezigheid continu op het strand te vinden was, viel op doordat hij gewond was aan één der vleugels en hierdoor niet in staat was te vliegen. Deze vogel was tot zeer dichtbij te benaderen en probeerde zich dan onbeholpen uit de voeten te maken. De Kleine Jager was in volledig adult zomerkleed en niet zichtbaar sterk vermagerd of in slechte conditie. De gehele dag kon de vogel op het strand worden aangetroffen, vaak samen met enkele andere soortgenoten.

Een aantal keren viel er iets zeer eigenaardigs voor. Tot drie maal toe werd waargenomen dat de gewonde vogel gevoerd werd door een soortgenoot. De voerende Kleine Jager landde dan naast de gewonde vogel en braakte vlak voor hem voedsel op, dat dan gretig werd verorberd. Bij de drie keer dat dit gedrag werd waargenomen was er in ieder geval sprake van twee verschillende adulte vogels, een donkere en een lichte fase.

Ongetwijfeld was de gunstige voedselsituatie voor de jagers hier een belangrijke voorwaarde voor het zich kunnen veroorloven van dit extra energie kostende gedrag. De veroorzaking van dit schijnbare altruïsme is mogelijk gelegen in de ietwat 'onbeholpen' indruk die de gewonde jager met zijn hangende vleugel maakte. Een dergelijke houding wekte wellicht de herinnering op aan hongerige jonge vogels of aan de houding van wijfjes voorafgaand aan 'courtship feeding' tijdens de balts (cf. Furness 1987). In het eerste geval zou het

voedringsgedrag van de (minstens) twee adulte vogels op een soort 'vergisning' kunnen berusten, daar ze immers zelf in dit specifieke geval geen enkel voordeel uit de extra energieinvestering zouden putten. Daar bovendien de voerende vogels zeer goed in staat konden worden geacht de hulpbehoevende jager als een adult te herkennen, lijkt deze verklaring weinig voor de hand te liggen. 'Courtship feeding' treedt normaal allen bij de balts op. Na het broedseizoen gaan beide partners hun eigen weg, hoewel ze elkaar wel vaak jaren achtereen trouw blijven (Furness 1987). Het is niet uitgesloten, dat hier sprake was van een poging tot nieuwe paarvorming of een trachten in stand te houden van een oude paarband. In beide gevallen lijkt het waarschijnlijk dat geen van de betrokken een succesvol broedseizoen achter de rug zou hebben. In het tweede geval wekt het bovendien bevreemding dat een derde vogel bij de situatie betrokken was; wellicht kwam er ook nog polygamie bij kijken. Wel zou een dergelijke verklaring licht werpen op het eventuele voordeel dat de voerende jagers van hun gedrag te verwachten hadden. Een laatste mogelijkheid, dat alle drie vogels familie (bv. broers of zusters) zouden zijn (gesuggereerd door de theorie van de 'kinselectie'), lijkt vrijwel uitgesloten. Hiertoe zouden volwassen jagers elkaar nog steeds als zodanig moeten kunnen herkennen, hetgeen uiterst onwaarschijnlijk is.

In August 1983 an adult light phase Arctic Skua was observed at the northernmost tip of Denmark, which was unable to fly due to an injury in one of the wings. It was usually seen resting on the broad beach, together with some other Arctic Skuas and huge numbers of Kittiwakes and Sandwich Terns (from which the healthy skuas benefitted by robbing them). Three times it was seen that the injured bird was fed by at least two different (light phase and dark phase) adult Arctic Skuas. This behaviour might have been triggered by the helpless impression of the injured bird, recalling either a young or a female just before receiving 'courtship feeding'. Since the injured bird was likely to be recognized as an adult by any other skua (and thus ignored by potential 'foster parents') and pair-bonds, though stable over the years, break down temporarily after the breeding season (Furness 1987), neither possibility would make much sense. Courtship feeding then would only be likely if all three birds had missed their breeding season and tried to establish a new bond. When assuming they would be maintaining an already existing bond, even the possibility of polygamy would have to be considered. Finally, the possibility of the birds being relatives (e.g. brothers or sisters) supporting each other, may be ruled out because of the unlikeliness that adult Arctic Skuas would still be able to recognize each other as such.

Bertel, B. & Pedersen, K. 1982. Ornitologiske observationer Skagen - 1982.
Furness, R.W. 1987. The skuas. T. & A.D.Poyser Ltd. Calton.

Leo Stegeman, Volkerak 6,
1826 AE Alkmaar.